

2103 (2023-2024) – Nr. 1
ingediend op 18 maart 2024 (2023-2024)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Verenigde Commissies voor Wonen en Onroerend Erfgoed
en voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door Maxim Veys

over de visienota van de Vlaamse Regering
'Arbeidsmarktpositie sociale huurder
en doorstroom uit sociale woningmarkt'

Samenstelling van de Commissie voor Wonen en Onroerend Erfgoed:

Voorzitter: Kurt De Loor.

Vaste leden:

Allessia Claes, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Jeroen Tiebout, Manuela Van Werde;
Adeline Blancquaert, Guy D'haeseleer, Kristof Slagmulder;
Vera Jans, Joke Schauvliege;
Gweny De Vroe, Mercedes Van Volcem;
An Moerenhout, Tine Van den Brande;
Kurt De Loor.

Plaatsvervangers:

Inez De Coninck, Veerle Geerinckx, Sofie Joosen, Rita Moors, Katja Verheyen;
Leo Pieters, Klaas Slootmans, Frieda Verougstraete-Deschacht;
Katrien Partyka, Katrien Schryvers;
Jean-Jacques De Gucht, Bart Somers;
Ann De Martelaer, Jeremie Vaneeckhout;
Maxim Veys.

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie:

Voorzitter: Robrecht Bothuyne.

Vaste leden:

Allessia Claes, Maaike De Vreese, Andries Gryffroy, Rita Moors, Axel Ronse;
Yves Buysse, Ilse Malfroot, Els Sterckx;
Robrecht Bothuyne, Kurt Vanryckeghem;
Maurits Vande Reyde, Bart Van Hulle;
Meyrem Almaci, Imade Annouri;
Thijs Verbeurgt.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Elke Sleurs, Tine van der Vloet;
Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Wim Verheyden;
Stijn De Roo, Loes Vandromme;
Steven Coenegrachts;
Johan Danen, Björn Rzoska;
Els Robeyns.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

INHOUD

1.	Toelichting door minister Matthias Diependaele en minister Jo Brouns	4
1.1.	Toelichting door minister Matthias Diependaele	4
1.2.	Toelichting door minister Jo Brouns	6
2.	Vragen en opmerkingen van commissieleden	6
2.1.	Tussenkomst van Maxim Veys	6
2.2.	Tussenkomst van Alessia Claes	7
2.3.	Tussenkomst van Adeline Blancquaert	8
2.4.	Tussenkomst van An Moerenhout	9
2.5.	Tussenkomst van Joke Schauvliege	10
2.6.	Tussenkomst van Thijs Verbeurgt	10
3.	Antwoorden van minister Matthias Diependaele en minister Jo Brouns	11
3.1.	Replik van minister Matthias Diependaele	11
3.2.	Replik van minister Jo Brouns	13
4.	Bijkomende vragen en opmerkingen van de commissieleden	13
4.1.	Reactie van Maxim Veys	13
4.2.	Reactie van An Moerenhout	14
4.3.	Reactie van Thijs Verbeurgt	14
4.4.	Reactie van Alessia Claes	15
4.5.	Reactie van Axel Ronse	15
4.6.	Bijkomende reactie van Thijs Verbeurgt	15
5.	Bijkomende antwoorden van minister Matthias Diependaele en minister Jo Brouns	15
5.1.	Bijkomende repliek van minister Matthias Diependaele	15
5.2.	Bijkomende repliek van minister Jo Brouns	16
6.	Slotdiscussie	16
	Gebuurde afkortingen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
	Bijlage: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

De Verenigde Commissies voor Wonen en Onroerend Erfgoed en voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie hielden op 14 maart 2024 een gedachtewisseling over de visienota van de Vlaamse Regering 'Arbeidsmarktpositie sociale huurder en doorstroom uit sociale woningmarkt' met Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, en Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw.

De gedachtewisseling kwam er op vraag van Maxim Veys, naar aanleiding van de verplichte inschrijving van niet-beroepsactieve sociale huurders met arbeidspotentieel bij VDAB en de vragen om uitleg die daarover werden gesteld in de commissievergaderingen van 11 en 25 januari 2024 door Guy D'haeseleer, Joke Schauvliege en Maxim Veys (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2023-24, nr. 799, 823 en 945 aan minister Matthias Diependaele).

De presentatie bij de toelichting van de visienota door minister Matthias Diependaele en minister Jo Brouns is raadpleegbaar op de [dossierpagina](http://www.vlaamsparlement.be) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

1. Toelichting door minister Matthias Diependaele en minister Jo Brouns

Minister Matthias Diependaele en minister Jo Brouns lichten de visienota van de Vlaamse Regering over de arbeidsmarktpositie van de sociale huurder en de doorstroom uit de sociale woningmarkt toe.

1.1. Toelichting door minister Matthias Diependaele

Minister *Matthias Diependaele* stelt dat de visienota die eind 2023 werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering, enerzijds beoogt om de arbeidsmarktpositie van sociale huurders te versterken en anderzijds om meer doorstroom uit de sociale woningmarkt te creëren.

1.1.1. Situering

In de zomer van 2023 werd aan de woonmaatschappijen gevraagd om te rapporteren hoeveel sociale huurders met arbeidspotentieel al dan niet voldeden aan de huurdersverplichting om zich in te schrijven bij VDAB.

Op basis van die bevraging kon men concluderen dat 27 procent beroepsactief is en 21 procent niet-beroepsactief is maar wel arbeidspotentieel heeft. Van die 21 procent is 9 procent bij VDAB ingeschreven als werkzoekende en 12 procent niet of nog niet ingeschreven. 34 procent van de sociale huurders is gepensioneerd; 15 procent is arbeidsongeschikt of ernstig gehandicapt en 3 procent ontvangt een leefloon.

Er werden in totaal 164.501 sociale huurders gecontroleerd, waarvan 37.820 sociale huurders wel arbeidspotentieel hebben maar niet werken. Slechts 55 procent van de sociale huurders op arbeidsgeschikte leeftijd met potentieel om te werken, werkt. 45 procent werkt dus niet.

Uit de resultaten in het onderzoeksrapport van het Steunpunt Wonen van 2024 over de arbeidsmarktpositie van sociale huurders blijkt bovendien dat sociale huurders 26 procent minder kans hebben op transitie naar werk dan werkloze private huurders. Zo zorgt de sociale huurwoning voor een werkloosheids- of inactiviteitsval. Daarom heeft de Vlaamse Regering beslist om bijkomende maatregelen te nemen om de arbeidsmarktpositie van sociale huurders te versterken en de doorstroom uit sociale woningen te verhogen.

1.1.2. *Initiatieven*

- Versterken van de monitoring, gegevensdeling en een aanpak op maat

In de eerste plaats wordt er meer ingezet op de monitoring van en gegevensdeling over de arbeidsmarktpositie van de sociale huurders. Vandaag ontbreekt een automatische gegevensverzameling. Daarom wordt er gewerkt aan een versnelde uitbouw en uitrol van het centraal woningregister om zowel woning- als huurdergegevens in realtime te kunnen ontvangen van de woonmaatschappijen.

In een tweede fase wil men de samenwerking en gegevensuitwisseling met andere relevante beleidsdomeinen optimaliseren. Het centraal woningregister (CWR) zal VDAB in staat stellen om sociale huurders te identificeren en hen een specifieke dienstverlening en een gepast traject aan te bieden. De ontwikkeling is voorzien in het najaar van 2024.

- Maatregelen tegen het risico op werkloosheids- en inactiviteitsval

In de tweede plaats worden er een reeks maatregelen genomen om het risico op werkloosheids- en inactiviteitsval binnen de sociale huur te verkleinen. Een eerste maatregel is het invoeren van een werkbaarheidstoets voor sociale huurders. VDAB zal deze toets door middel van het propellermodel uitvoeren.

De sociale huurder krijgt in elk geval de nodige begeleiding op maat om stappen te zetten naar de arbeidsmarkt. Als de sociale huurder weigert, wordt de woonmaatschappij op de hoogte gebracht zodat die er op een sensibiliserende manier mee aan de slag kan.

De huurdersverplichtingen worden uitgebreid naar kandidaat-huurders. VDAB kan zo gedurende de wachtperiode de kandidaat-huurder toeleiden naar werk of opleiding.

Parallel wordt er een reeks pilootprojecten opgestart om de werkbaarheidstoets al ingang te laten vinden via nauwe samenwerkingsverbanden tussen woonmaatschappijen en VDAB. Men mikt op één woonmaatschappij/pilootproject per provincie. Er wordt voor deze oproep 1 miljoen euro uitgetrokken. De oproep is nog voorzien in maart 2024.

Naast een versterkte activering van sociale huurders, wil men ook de doorstroom uit het sociale huurstelsel stimuleren. De achterliggende visie is dat een tijdelijk verblijf in een sociale woning personen de kans geeft om opnieuw zelfredzaam te worden, aan de slag te gaan en zelfstandig te voorzien in de eigen woonbehoeften. Een doorstroompremie moet sociale huurders die een arbeidsinkomen verwerven, ondersteunen voor de sprong naar de private huurmarkt. Dat is ook een beleidsaanbeveling van het Steunpunt Wonen. De doorstroompremie is afhankelijk van het aantal gewerkte jaren en compenseert zo een deel van het verhoogde sociale huurgeld dat de sociale huurder betaald heeft voor de jaren dat hij beroepsactief was. Het maximumbedrag is 2500 euro.

Het onderzoeksrapport van het Steunpunt Wonen bevat ook een beleidsaanbeveling om de lokale binding ruimer te interpreteren en de locatie van tewerkstelling ook te laten gelden als voorrangsregel. Er wordt dus een bepaling toegevoegd voor kandidaat-huurders die een werkbinding hebben met de gemeente waar de toe te wijzen woning ligt. Personen die een bepaalde termijn, voorafgaand aan het aanbod van de woning, een beroepsactiviteit uitoefenden in de gemeente waar de toe te wijzen woning ligt, krijgen voorrang bij de toewijzing van een sociale huurwoning. Deze bepaling geldt ook voor zittende sociale huurders die wensen te verhuizen naar een andere sociale huurwoning vanwege nabijheid of bereikbaarheid van de arbeidslocatie.

– Uitstroom uit de sociale huur verruimen

Sociale huurwoningen moeten voorbehouden blijven voor hen die daar het meest nood aan hebben. Sociale huurders die niet langer voldoen aan de voorwaarden van woonbehoefte, kunnen terecht op de private huurmarkt of eigen-domsmarkt. Het bestaande beleid dat wordt toegepast op huurovereenkomsten sinds 1 maart 2017, wordt daarom verruimd naar alle sociale verhuringen. Zo wordt ook de ongelijke behandeling tussen huurders met een tijdelijk contract en huurders met een contract van onbepaalde duur weggewerkt. Huurovereenkomsten gesloten voor 1 maart 2017, worden omgezet naar tijdelijke contracten van negen jaar. Binnen deze maatregelen wordt in het kader van billijkheid in een uitzondering voorzien voor 55-plussers, arbeidsongeschikten en ernstig gehandicapten.

1.2. Toelichting door minister Jo Brouns

Minister *Jo Brouns* legt vervolgens uit hoe VDAB daarop inspeelt.

Voor de arbeidsmarkt is het belangrijk om zoveel mogelijk partners te hebben om mensen toe te leiden naar VDAB. Vorig jaar waren er 322.000 vacatures en 216.000 werkzoekenden van wie de helft een werkloosheidsuitkering ontvangt. Ook de niet-beroepsactieven zijn nodig om de uitdagingen op de arbeidsmarkt aan te gaan en een 80 procentwerkzaamheidsgraad te behalen. Per honderd mensen die uitstromen, zijn er maar 82 die instromen.

VDAB gaat nog meer outreachend werken en mensen actief opzoeken. Daarnaast zijn er de verplichte inschrijvingen van de leefloners, de Oekraïners en de inburgeraars, en sinds 1 januari 2023 ook de sociale huurders.

Het is een vaststelling dat er binnen het sociaal woonaanbod nog heel wat mensen geen job hebben. Een loutere inschrijving bij VDAB is natuurlijk niet voldoende om mensen aan de slag te krijgen. Het is cruciaal om een goede inschatting te maken van de afstand tot de arbeidsmarkt en van de context waarin die mensen zich bevinden. Er moeten drempels worden weggewerkt en er moet bekeken worden of een bijkomende opleiding nodig is. Daarom is een samenwerking tussen de woonmaatschappij en VDAB nodig.

De bemiddelaar van VDAB kan dan samen met de sociale huurder een stappenplan naar werk opmaken.

Minister Matthias Diependaele heeft ook verwezen naar het pilootproject dat moet leiden naar een goede samenwerking tussen woonmaatschappijen en VDAB zodat sociale huurders effectief begeleid zullen worden naar werk.

VDAB zal ook kunnen rapporteren over de opleidingen die werden gevolgd en of ze effectief tot tewerkstelling hebben geleid. Binnenkort zal deze monitoring en data-verwerving dus mogelijk zijn.

2. Vragen en opmerkingen van commissieleden

2.1. Tussenkomen van Maxim Veys

Maxim Veys zegt dat de concrete aanleiding voor deze gedachtewisseling zijn vraag om uitleg van 25 januari 2024 is, naar aanleiding van de befaamde kerstcommunicatie van de minister – die zich hiervoor heeft geëxcuseerd – op basis van een akkoord binnen de Vlaamse Regering waarvan er toen geen neerslag te vinden was. Intussen is er een visienota en is er een studie van het Steunpunt Wonen, waarover al een aantal vragen zijn gesteld en waarop antwoorden zijn gegeven.

Volgens Maxim Veys is er nog heel wat regelgevend werk nodig. Wat is er precies nodig, bijvoorbeeld voor de gegevensuitwisseling? Ook de VDAB-inschrijving verloopt niet vlekkeloos.

Niemand heeft een probleem met de versterking van de arbeidsmarktpositie van sociale huurders, maar de manier waarop is belangrijk.

De Vooruitfractie had eerder al kritiek op de begeleiding door VDAB. De recente audit heeft aangetoond dat er een focus op de kerntaken moet zijn. Uit de studie van het Steunpunt Wonen blijkt ook dat het flankerend beleid tekortschiet, zoals de voorrangsregeling in de kinderopvang voor mensen die minstens 80 procent werken. Dat zou evenwel nog altijd niet zijn ingevoerd, maar het heeft wel implicaties. VDAB kan sancties opleggen als het afsprakenblad niet wordt gerespecteerd, zoals het zoeken naar kinderopvang. Ook het openbaar vervoer laat te wensen over.

De Vlaamse Regering wil sociale huurders stimuleren om aan het werk te gaan, maar wil tegelijk sociale huurders die meer gaan verdienen, uit hun woning laten vertrekken. Vooruit vindt tijdelijke huurcontracten geen motiverende maatregel. De regering zegt dat huurders geen job nemen uit schrik meer huur te moeten betalen. De huurprijsstijging gaat echter maar later in en men merkt dat de bestaande sociale mix voor huurders geen issue is om meer huur te gaan betalen. Vooruit meent daarentegen wel dat de sociale huurders niet gaan werken uit schrik om uit hun woning te worden gezet. Hoe verwacht men mensen te motiveren om te gaan werken als ze uit hun woning moeten vertrekken als ze meer gaan verdienen?

De minister wil de tijdelijke huurcontracten toepassen op alle zittende huurders. Is dat al juridisch gecheckt? Wat vindt de Raad van State daarvan?

De uitbreiding van de huurdersverplichtingen naar de kandidaat-huurders op de wachtlijst voor een sociale huurwoning zal waarschijnlijk ook zorgen voor juridische moeilijkheden. Hoe ziet men dat? Is dat juridisch gecheckt? Wat vindt de Raad van State daarvan? Een goede woning is essentieel om duurzaam aan het werk te gaan en te blijven.

Vooruit is op zich niet tegen de doorstroompremie, maar het zal net volstaan om een huurwaarborg op de private markt te betalen. Er bestaat ook een Huurwaarborgfonds. Is dat dan wel nodig?

Op 25 januari 2024 zei minister Matthias Diependaele dat de proefprojecten zijn gestart voor een jaar. Nu zei hij dat de oproep voor maart 2024 is. Wat is de precieze timing? Wat is de reden om vijftien maanden na het invoeren van de verplichting een proefproject op te starten? Welk decretaal werk is er nodig voor de gegevensuitwisseling binnen die pilootprojecten? Kan de minister hierover meer duidelijkheid geven?

2.2. Tussenkomst van Allessia Claes

Deze legislatuur wil men 120.000 extra mensen aan het werk krijgen, stelt *Allessia Claes*, om het streefdoel van een 80 procentwerkzaamheidsgraad te bereiken. Mensen die werken, dragen bij aan de sociale zekerheid, waardoor kan worden geïnvesteerd in het sociaal woonbeleid. Werk is ook een instrument tegen armoede en geeft mensen competenties en zelfvertrouwen. Door de krapte op de arbeidsmarkt kijkt men ook naar mensen die niet-beroepsactief zijn. Werken moet lonen, wat niet altijd het geval is. De hefboomen om dat te doen, liggen op het federale niveau.

Slechts een op de vier sociale huurders is aan de slag. 21 procent heeft beroepspotentieel maar werkt niet. Het zijn talenten die verloren gaan. Wie niet ingeschreven

is bij VDAB, ontvangt ook geen aanbod. Vandaar de verplichting voor sociale huurders om zich vanaf 1 januari 2023 in te schrijven bij VDAB.

Wat verstaat men onder arbeidsgeschikte sociale huurder? Niet iedereen voldoet aan de voorwaarden om zich in te schrijven. Welke stappen zet men om die mensen te stimuleren om zich toch nog in te schrijven? Welke stok is er voor diegenen die zich weigeren in te schrijven?

Hoe gaat VDAB aan de slag met die sociale huurders? Er is sprake van een werkbaarheidstoets. Wat houdt die werkbaarheidstoets precies in?

Wat is het profiel van de sociale huurder? Zijn er algemene kenmerken te onderscheiden of zijn ze heel uiteenlopend?

Er is de afgelopen jaren ook sterk ingezet op een efficiënt controle- en sanctiebeleid door VDAB als middel om werklozen te wijzen op de plichten. Men werkt met een cascadesysteem van een verwittiging tot een schorsing. Wat zijn de bijkomende gevolgen voor de sociale huurder die zijn afspraken niet nakomt?

In de visienota staan positieve elementen die werken stimuleren, zoals de voorrangregel en de doorstroompremie. Om de wachtlijsten aan te pakken, moet men werken op zowel het aanbod als de doorstroom. Welke voorwaarden worden verbonden aan die werkenden? Gaat het over een vast contract, een deeltijds contract, van bepaalde duur, van onbepaalde duur? Wat met werklozen die een opleiding volgen?

Als men meer verdient, heeft dat een impact op de toekenningsvoorwaarden en op de huurprijs. Hoe gebeurt die berekening? Wanneer ervaart men die implicaties?

Het einde van de legislatuur nadert. Welke stappen zullen er de komende maanden nog worden gezet? Welke wijze raad en geleerde lessen geeft men mee aan de nieuwe Vlaamse Regering?

Sommige sociale huurders kampen met ingrijpende problematieken. Welke samenwerkingen zijn er bijvoorbeeld met het OCMW of het Sociaal Huis en de andere welzijnspartners?

Zijn er goede voorbeelden van praktijken uit het buitenland om de doorstroom te versterken en sociale huurders te verleiden naar de arbeidsmarkt?

2.3. Tussenkost van Adeline Blancquaert

Niemand kan er tegen zijn om meer mensen aan het werk te krijgen, zegt *Adeline Blancquaert*. Mensen laten doorstromen naar de privéhuurmarkt, is ook een nobel doel, maar het probleem is dat die private markt al oververhit is, met torenhoge huurprijzen tot gevolg. Hoe gaat de Vlaamse Regering ervoor zorgen dat er voldoende betaalbare huurwoningen op de private markt zullen zijn?

Men mag er niet van uitgaan dat de arbeidsgeschikte sociale huurders die niet werken, 'moedwillig' niet gaan werken, zoals een beetje blijkt uit de inleiding van de visienota. De Vlaams Belangfractie meent ook dat men eerder niet gaat werken uit schrik om zijn woonst te verliezen. Het gevoel overheerst dat het een kunstmatige manier is om de wachtlijsten te verkleinen zonder het broodnodige extra aanbod.

Minister Matthias Diependaele kondigde recent aan dat er 1750 betaalbare basis-koten worden gerealiseerd. Het is jammer dat die drive er niet is voor extra sociale woningen.

Er worden deze legislatuur allerlei maatregelen genomen om de wachtlijsten kunstmatig te verkleinen. Het Vlaams Belang hoort echter geen enkel voorstel voor het wegnemen van de migratiedruk. Volgens de voorspellingen van het Planbureau zal het de komende jaren niet verbeteren. Hoe is de verhouding tussen Belgen en niet-Belgen in de cijfers van niet-actieve arbeidsgeschikte sociale huurders? Nog niet de helft van de allochtonen van buiten de EU is aan het werk, minder dan de helft gaat aan de slag na een jaar begeleiding door VDAB. Hoe zal de Vlaamse Regering ervoor zorgen dat de migratiedruk op de sociale huurmarkt en op de reguliere huurmarkt wordt verkleind?

In Limburg is er maar één woonmaatschappij. Adeline Blancquaert sluit zich aan bij de opmerking van Maxim Veys over de timing van de opstart van de pilootprojecten. Hoever staat men daarmee?

2.4. Tussenkomen van An Moerenhout

An Moerenhout heeft met veel interesse de visienota gelezen. Positief is dat het principe 'meer mensen aan het werk' de emancipatie en zelfredzaamheid vergroot. Ook positief is de nieuw gemaakte koppeling tussen lokale binding en werk.

Haar grootste kritiek is de vraag of dat de prioriteit van het beleidsveld Wonen is. Er staan 176.000 mensen op de wachtlijst, het aanbod hinkt enorm achterop. Voor An Moerenhout moet het de absolute prioriteit van een minister van Wonen zijn om het aanbod te vergroten. Nu bestaat slechts 6 procent van het woningaanbod uit sociale woningen. Op 18 maart 2024 wordt het centraal inschrijvingsregister ingesteld, een ramp in wording, volgens An Moerenhout. De minister verliest zich al de gehele legislatuur in zaken met een beperkte impact en gaat voorbij aan de essentie van de zaak.

De Nationale Bank van België heeft een opmerking gemaakt over de vermogens-toets en de privacywetgeving die niet wordt gehonoreerd. Hetzelfde kan worden gezegd over heel wat dingen uit de visienota, meer bepaald over de huurders die niet actief zijn maar arbeidspotentieel hebben. Hoe gaat men dat formaliseren, want al dan niet arbeidspotentieel hebben, kan ook gaan over medische gegevens? Heel wat zaken zijn de voorbije legislatuur holderdebolder ingevoerd met alle gevolgen van dien. Wat dus met de privacywetgeving? Is men juridisch ingedekt?

An Moerenhout vindt het heel opvallend dat de voorgestelde pilootprojecten heel snel kunnen worden opgestart, terwijl Gwenny De Vroe al vijf jaar vraagt naar pilootprojecten voor nieuwe woonvormen. In de toelichting staat dat in de pilootprojecten wordt ingezet op het geïntegreerd werken tussen de partners om de sociale huurders bij VDAB hun traject vlotter te laten doorlopen. Kan de minister dat concretiseren?

De inschrijvingsplicht bij VDAB geldt nog maar een jaar en de minister wil al verdergaan. Waarom geeft hij dat geen kans? En kan VDAB dat wel allemaal aan?

An Moerenhout stelt zich ook vragen bij de samenhang met andere domeinen binnen de Vlaamse Regering. Hoe rijmen deze voorstellen met andere voorstellen en visies in de regering? Ze denkt aan drie dingen.

Een eerste zaak is het 'housing first'-principe: men moet eerst een dak boven zijn hoofd hebben om zijn leven op orde te krijgen. Dat rijmt niet met het principe 'wie werkt, krijgt voorrang'. Hoe ziet de minister dat wel rijmen?

Ten tweede heeft ze het over de voorrang voor werkenden in de kinderopvang, maar er is onvoldoende aanbod in de kinderopvang. De minister vindt het oké dat mensen thuisblijven om voor de kinderen te zorgen, maar niet dat er middelen van

de overheid naartoe gaan, zoals een sociale woning. Hoe valt dat te rijmen? Er is bijvoorbeeld soms kinderopvang nodig als mensen gaan solliciteren.

Ten slotte zoeken en vinden vrouwen vaak geen werk omdat ze geen kinderopvang hebben. Nederlands is nodig om werk te vinden, ook om een sociale woning te krijgen. Als vrouwen geen Nederlandse les kunnen volgen omdat er geen kinderopvang is, zit ook daar weer een contradictie. Hoe gaat men dat oplossen?

2.5. Tussenkost van Joke Schauvliege

Cd&v staat volledig achter **het** idee om zoveel mogelijk mensen te activeren, te stimuleren en te begeleiden om aan de slag te gaan, stelt *Joke Schauvliege*. Dat staat ook in het Vlaamse regeerakkoord (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 31/1). Cd&v staat ook achter het idee van rechten en plichten. Wie recht heeft op een sociale woning, moet er ook in terecht kunnen, maar wie er geen recht meer op heeft, moet doorstromen naar een ander woonsegment. Cd&v blijft aandringen op een voldoende aanbod.

Joke Schauvliege vraagt ook voldoende aandacht voor mensen die in een heel moeilijke positie zitten. De helft van de sociale huurders zijn alleenstaanden, 20 procent alleenstaande ouders. Joke Schauvliege pleit ervoor om niet enkel te sanctioneren en te stigmatiseren, maar te zorgen voor menselijke en werkbare oplossingen.

De spreker vraagt om te zorgen voor een uitwerking die goed is voorbereid, met duidelijke adviezen, want het gaat over een aantal moeilijke juridische principes.

Hoe zullen de pilootprojecten precies worden aangepakt? Kan men daarover wat meer duidelijkheid geven?

De grote vrees bij de woonmaatschappijen is dat zij een aantal taken krijgen toegewezen waarvoor ze geen expertise hebben en waarvoor ze ook niet georganiseerd zijn. Kan er voldoende begeleiding en ondersteuning zijn zodat de woonmaatschappijen hun kerntaak kunnen blijven vervullen?

2.6. Tussenkost van Thijs Verbeurgt

Thijs Verbeurgt vindt het vreemd dat sociale huurders meer dan een jaar geleden een brief kregen dat ze zich moesten inschrijven bij VDAB en dat de proefprojecten pas in maart 2024 zullen starten, en dan nog maar één per provincie. Uit vragen in de commissie Werk is gebleken dat VDAB de doelgroep niet kent. De woonmaatschappijen zijn na de brief bestookt met vragen van huurders en VDAB stond niet klaar. Dit is geen goed bestuur. Waarom starten de proefprojecten nu pas? Waarom maar één per provincie?

21 procent van de sociale huurders is niet-beroepsactief maar heeft arbeidspotentieel. Is er een zicht op de leeftijdscategorie van die groep?

Thijs Verbeurgt vindt dat men er te licht overgaat hoe men met deze doelgroep is te werk gegaan. In welke categorie van VDAB worden sociale huurders ingeschreven? Hoeveel mensen worden als zelfredzaam geïdentificeerd? Dat heeft namelijk een grote impact op de manier waarop ze worden begeleid binnen VDAB.

Minister Jo Brouns heeft het propellermodel voorgesteld. Wat is het verschil tussen de begeleiding van sociale huurders en de reguliere begeleiding van vrijwillig ingeschrevenen?

Heeft VDAB de capaciteit om die begeleiding te bieden? Vandaag is slechts vier op de tien personeelsleden als bemiddelaar aan de slag. Elke bemiddelaar heeft ongeveer 150 dossiers. Complexe dossiers nemen meer tijd in beslag.

3. Antwoorden van minister Matthias Diependaele en minister Jo Brouns

3.1. Replik van minister Matthias Diependaele

Minister *Matthias Diependaele* bedankt de commissieleden voor hun bijkomende vragen en opmerkingen. Hij is wel wat in de war. Willen de politici van linkse partijen – en daartoe rekent hij ook Adeline Blancquaert – nu wel of niet mensen aan het werk krijgen? Ze zeggen het belangrijk te vinden, maar zodra men dwingende maatregelen neemt, komen ze met kritiek en betwijfelen ze of de maatregelen wel zullen slagen. Hij benadrukt het belang van werken, zowel voor de welvaart in de samenleving als voor het welzijn en positief zelfbeeld van het individu.

Hij geeft antwoord op de vragen van de commissieleden.

Dat men pas aan het eind van de legislatuur met deze visienota komt, heeft ermee te maken dat men geschrokken is van de cijfers. Niemand wist dat uit de verplichte inschrijving bij VDAB dit resultaat zou komen. Toen men de verplichte inschrijving bij VDAB invoerde, kwam er sterke kritiek: het zou symboolpolitiek zijn en stigmatiserend werken. Nu is iedereen toch geschrokken van de cijfers. Een sociale huurder heeft wel degelijk een veel grotere kans om in de werkloosheid te blijven. Daaruit heeft de Vlaamse Regering geconcludeerd dat er extra maatregelen nodig zijn.

Het proefproject zal twee fases kennen. Men is meteen begonnen met verkennende gesprekken. Zodra het decreet er is, gaat men verder, omdat men dan ook de basis heeft voor de gegevensuitwisseling.

De vragen van Maxim Veys verwarren de minister. Maxim Veys houdt een pleidooi om mensen aan het werk te krijgen, maar vreest ook dat het puur bij een aankondiging zou blijven. De minister bevestigt dat men aankondigingen wel degelijk in beleid zal omzetten.

Men is inderdaad juridisch ingedekt. Er is een analyse van Wonen in Vlaanderen die de minister kan bezorgen. Hij maakt zich sterk dat die omvorming nu wel degelijk mogelijk is. Er is ook billijkheid ingebouwd, uitzonderingen voor bijvoorbeeld 55-plussers en arbeidsgehandicapten. Na negen jaar gebeurt er bovendien een check. Mensen die op dat moment nog voldoen aan de inkomensvoorwaarden, mogen in de sociale woning blijven.

De uitstroompremie is een aanmoediging om mensen tijdens hun verblijf in een sociale woning aan te sporen tot werken. Contacten met sociale huurders leren dat de goede wil er is en dat men de uitstroompremie als een goede ondersteuning beschouwt. Ze moet niet per se voor de waarborg gebruikt worden, maar kan ook voor andere zaken dienen, bijvoorbeeld verhuiskosten.

Het overleg over de proefperiode is al even geleden gestart.

Met Alessia Claes is hij het eens over de voordelen van werk. Hij bekritiseert de politiek op federaal niveau, omdat het verschil tussen werklozen en mensen die werken voor een laag loon, te klein is. Dat zou minstens 500 euro moeten bedragen, maar is onder de Vivaldiregering nog eens gedaald tot 200 à 250 euro.

Voor wie weigert zich in te schrijven bij VDAB is er een procedure, met herinneringen en uiteindelijk cumulatieve boetes tot 5000 euro.

Wil men armoede echt aanpakken, dan moet men mensen versterken en ondersteunen. Zorg moet er zijn voor mensen die het nodig hebben. Er zijn mensen die altijd zorg nodig zullen hebben. Tegelijkertijd moeten mensen die op eigen benen kunnen staan dat ook effectief doen. Aan de volgende Vlaamse Regering geeft hij mee dat de zaadjes die hij geplant heeft, de volgende legislatuur ook moeten kunnen bloeien: hij is ervan overtuigd dat de armoedecijfers daardoor nog verder kunnen dalen.

De minister weet niet goed hoe te reageren op de tussenkomst van Adeline Blancquaert en bekritiseert haar politieke stijl. 40 procent sociale woningen in Gent vindt hij een slecht idee. Hoe legt men dat bovendien uit aan de andere 60 procent die voor die 40 procent betaalt? Voor meer informatie over de cijfers over de nationaliteit van sociale huurders, verwijst hij naar de website van Wonen in Vlaanderen. Hij schat dat het over heel Vlaanderen om 8 procent niet-EU-nationaliteiten gaat.

An Moerenhout vroeg naar prioriteiten. Dat waren er altijd twee. De eerste doelstelling is meer sociale woningen, zodat mensen die het nodig hebben er ook een kunnen krijgen. Zoveel mogelijk sociale woningen is geen doelstelling op zich. De minister had het liefst gezien dat 6 procent sociale woningen zou volstaan, maar erkent dat er meer moeten komen, vanwege de lange wachtlijsten. De tweede doelstelling is dat de mensen die er het meest nood aan hebben, ook effectief in zo'n woning terechtkomen.

Er is inderdaad een bevraging geweest: niet van individuele huurders maar van woonmaatschappijen. De minister denkt dus wel dat de cijfers correct zijn. Zodra men het centraal woonregister heeft, zal men dat digitaal kunnen koppelen met VDAB. De basis daarvoor ligt in het recent ingediende voorstel van decreet van Alessia Claes, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Sarah Smeyers, Robrecht Bothuyne en Nadia Sminate tot wijziging van diverse bepalingen van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, wat de sociale huur en de woonwaarborg betreft (*Parl.St. VI.Parl. 2023-24, nr. 2073/1*).

De pilootprojecten bestaan uit het leren samenwerken van VDAB en woonmaatschappijen, om ervoor te zorgen dat men de beleidsdoelstelling voor ogen houdt: zoveel mogelijk mensen aan de slag krijgen.

Men voerde de verplichte inschrijving bij VDAB pas een goed jaar geleden in, vanaf begin 2023. Hij verwijst naar de op dat moment shockerende cijfers: 45 procent van het arbeidspotentieel bij sociale huurders wordt niet gebruikt en dat is een probleem, zeker op een krappe arbeidsmarkt. Moeilijkheden met kinderopvang en openbaar vervoer zijn geen toereikende verklaring. En dus heeft men actie ondernomen.

Kritiek op VDAB en het activeringsbeleid in Vlaanderen legt minister Matthias Diependaele naast de werking van Actiris en Forem. Ook in Wallonië is er een krappe arbeidsmarkt, en toch is er daar een hogere werkloosheid. Dat komt enkel door het beleid van de overheid. Dat staft de minister met studies van Stijn Baert, terug te vinden op de website van de UGent.

Geen huisvrouwen of huismannen in sociale woningen? Zo heeft de minister zich niet uitgedrukt, al geeft hij toe dat het daarop neerkomt. Niet willen werken en zelf voor de kinderen zorgen is oké, maar hoeft niet te gebeuren op kosten van de overheid. Het gemiddelde verschil tussen de huur op de sociale en private huurmarkt bedraagt 500 euro. Op negen jaar tijd is dat 54.000 euro – een mooie ondersteuning, maar wel een waar anderen in de samenleving voor betalen.

Op de vragen van Thijs Verbeurgt waarom het proefproject er pas laat komt, antwoordt de minister dat dat komt omdat men de cijfers en studies van het Steunpunt Wonen maar recent gekregen heeft.

Op de vraag over niet-beroepsactieven en leeftijd, antwoordt hij dat het gaat om arbeidsgeschikten: oudere mensen zijn daarom nog niet afgeschreven.

3.2. Repliek van minister Jo Brouns

Minister *Jo Brouns* stelt dat niet-beroepsactieven kunnen helpen om de doelstelling van een werkzaamheidsgraad van 80 procent in Vlaanderen te halen. Hij verwijst naar cijfers bij VDAB, onder meer dat bijna 90 procent van de sociale huurders ingeschreven is en dus voldoet aan hun eerste verplichting.

Op de terugkerende vragen naar het propellermodel van VDAB antwoordt hij dat men een werkbaarheidstoets doet die in kaart brengt wat mensen nodig hebben om de stap naar werk te zetten. Men houdt ook rekening met persoonlijke drempels.

Het vermelde voorstel van decreet heeft men nodig om specifieker te kunnen antwoorden op vragen, zoals die over privacy of over de doelgroep van sociale woners en of die apart gecategoriseerd is.

Het is belangrijk dat de bemiddeling bij VDAB aanklampend en intensief wordt. Heroriënteren is de corebusiness van VDAB. De minister is ervan overtuigd dat bemiddeling een kerncompetentie moet zijn van werknemers van VDAB.

Tot slot bevestigt minister Jo Brouns met overtuiging dat het verschil tussen werken en niet werken een van de grootste uitdagingen is in België. Er zijn grote verschillen tussen de regio's, maar een werkzaamheidsgraad van 80 procent is op Belgisch niveau noodzakelijk om de sociale welvaart te behouden.

4. Bijkomende vragen en opmerkingen van de commissieleden

4.1. Reactie van Maxim Veys

Maxim Veys bedankt de ministers voor de antwoorden. Hij wijst erop dat minister Matthias Diependaele zijn stem verheft, wat hij altijd doet wanneer hij beleid slecht aan het uitvoeren is op het terrein. Werken is goed, daar is iedereen het over eens, maar het gaat over de manier waarop men mensen ertoe aanmoedigt. Iets aankondigen is iets anders dan het doeltreffend omzetten in de praktijk.

Hij gaat in op de inschrijvingsverplichting bij VDAB, die blijkbaar ingevoerd werd in januari 2023 zonder gestaafd te zijn met cijfers. Die inschrijvingsverplichting heeft voor grote werkdruk gezorgd bij de woonmaatschappijen. Als respons daarop kan de renovatieplanning enkele maanden worden uitgesteld, wat dan weer een nefast effect zal hebben op een van de twee belangrijkste beleidslijnen, namelijk meer sociale woningen. Men moet dan ook nog wachten op een pilootproject rond leren samenwerken, en dat vindt Maxim Veys ook belachelijk.

Er zijn andere problemen. Zo is er nog altijd geen visienota Wonen-Welzijn. De samenwerking met minister Hilde Crevits verloopt dus slecht. Ook op federaal niveau stelt Maxim Veys een slechte samenwerking vast tussen cd&v-ministers. Hij vond het ook vreemd dat Joke Schauvliege zei dat men goed voorbereid was. Kabinetten hadden ook de visienota mee goedgekeurd, maar zijn niet voorbereid om die uit te rollen en men moet laattijdig nog leren samenwerken.

Minister Matthias Diependaele schrok van de cijfers van de inschrijvingsverplichting bij VDAB. Hij zou moeten schrikken van de cijfers van de wachtlijsten, die 180.000 gezinnen, en van het aantal gegunde versus gerealiseerde sociale woningen, dat nooit eerder zo laag was. Als de minister verantwoordelijk blijft voor Wonen, zullen de cijfers verder verslechteren.

Maxim Veys sluit af met enkele concrete vragen. Gaat de vermelde juridische analyse over de toepassing van de verplichting van de inschrijving op de wachtlijst voor een sociale huurwoning of gaat die over de sociale huurcontracten?

Hij vraagt naar een planning van wat er nog moet gebeuren. Om het gekozen beleid te kunnen uitvoeren, zijn er nog zes plenaire vergaderingen en samenkomsten van de commissie gepland. Ook op de vraag naar het advies van de Raad van State heeft de minister niet geantwoord.

4.2. Reactie van An Moerenhout

An Moerenhout bedankt de ministers voor de antwoorden. Minister Matthias Diependaele vroeg zich af of de oppositie wel echt wilde dat mensen aan het werk gaan. De spreker verwijt hem onbegrip en herhaalt haar standpunt: het mag niet en het houdt juridisch geen steek. Men mag langdurige contracten niet van de ene dag op de andere naar korte contracten aanpassen. Medische gegevens zomaar delen mag niet. De visienota gaat mensen niet effectief aan werk helpen.

Dit beleid zal niet werken vanwege andere cruciale knelpunten op het terrein. VDAB heeft niet voldoende capaciteit om alle uitdagingen aan te kunnen. Men heeft een woning nodig om werk te vinden, maar wie werkt, zou ook voorrang moeten krijgen voor een sociale woning, en dat gaat natuurlijk niet samen. Dat huisvrouwen en -mannen geen sociale woning meer mogen krijgen, vindt An Moerenhout verwerpelijk. Zonder kinderopvang kan men niet solliciteren of opleidingen volgen. Bovendien weet ze uit persoonlijke ervaring dat sommige kinderen een opvoeding op maat nodig hebben, met bijvoorbeeld een ouder die thuisblijft. Kinderen goed opvoeden mag niet enkel voorbehouden zijn voor mensen met genoeg geld.

De spreker gaat niet akkoord met de visienota, die overigens vol contradicties staat en gaat leiden tot slechter beleid.

4.3. Reactie van Thijs Verbeurgt

Thijs Verbeurgt wijst erop dat Vooruit geen probleem heeft met het riedeltje dat werken moet lonen en men zoveel mogelijk mensen aan de slag moet krijgen. Het probleem zijn de feiten achter het riedeltje.

Een eerste probleem is dat het verschil tussen werken en niet werken volgens de ministers ten minste 500 euro zou moeten bedragen, maar het gemiddelde verschil tussen een sociale en private huurprijs in Mechelen bijvoorbeeld 600 euro bedraagt. Werkenden kunnen dan wel meer verdienen, maar zouden op de private huurmarkt toch nog minder geld overhouden, waardoor het beleid niet zal werken.

Het tweede probleem is de onlogische redenering van minister Matthias Diependaele over de niet-beroepsactieven die kunnen werken en hun leeftijdscategorie. Thijs Verbeurgt zei alleen dat 55-plussers moeilijker activeerbaar zijn. Waarom wordt er bovendien enkel billijkheid ingevoerd voor de contracten van 55-plussers, en bijvoorbeeld niet voor de mogelijkheid om aan de slag te kunnen?

Tegenover minister Jo Brouns benadrukt hij dat sociale huurders vandaag begeleiding nodig hebben, maar geen hulp krijgen, omdat VDAB met proefprojecten bezig is. Zij hebben een jaar geleden al te horen gekregen dat als ze niet aan de slag gaan, ze uit hun woning gezet zullen worden. Men kan sociale huurders nog niet als aparte categorie definiëren bij VDAB, en dus zijn daar blijkbaar nog geen cijfers over. Hoeveel zijn er al gecontacteerd, hoeveel hebben een actieplan gekregen?

Thijs Verbeurgt herhaalt zijn punt over de capaciteit. De brief is een jaar geleden al gestuurd, maar nu maant men aan tot meer begeleiding. Dat is slecht beleid op de kap van een kwetsbare doelgroep.

Hoe kan minister Matthias Diependaele zeggen verrast te zijn over cijfers als men weet dat men voor sociale woningen voorrang geeft aan mensen die bijvoorbeeld mentaal kwetsbaar zijn? Kent hij de sociale woningmarkt wel voldoende?

Thijs Verbeurgt besluit dat de huidige Vlaamse Regering blijkbaar structureel niet begrijpt dat problematieken aan elkaar gekoppeld zijn. De regering zegt dat mensen moeten werken, en maakt het mensen op alle andere terreinen moeilijker om aan de slag te gaan, met onder andere plaatsgebrek in de kinderopvang en duizenden geschrapte bushaltes. Kwetsbare groepen zoals alleenstaande moeders zijn daar de dupe van.

4.4. Reactie van Allessia Claes

Allessia Claes vraagt zich af of de oppositie wel naar de minister geluisterd heeft. De regering zet in op activering, en werkt ook in deze commissie bijvoorbeeld samen over beleidsgrenzen heen.

Groen legt de focus op gezinnen of huurders met jonge kinderen, maar die maken maar een klein deel van de doelgroep uit.

Er komt ook kritiek op VDAB, maar als men het federale niveau bekijkt, ziet men dat oppositiepartijen de hefboomen niet plaatsen, waardoor werken ook niet kan lonen.

4.5. Reactie van Axel Ronse

Axel Ronse pikt daarop in. Hij wijst op de premie voor de private markt, geeft aan dat werkende mensen uit sociale woningen halen ook betekent dat er meer plekken vrijkomen in die sociale woningen. Hij vindt de linkse visie van Thijs Verbeurgt triestig en verwijt Vooruit mensen afhankelijk te willen laten blijven van de overheid.

4.6. Bijkomende reactie van Thijs Verbeurgt

Thijs Verbeurgt ziet wat het beleid van de Vlaamse Regering in de praktijk veroorzaakt. Heeft minister Matthias Diependaele wel gepraat met ongeruste sociale huurders en overbevraagde sociale huisvestingsmaatschappijen? De minister heeft een beleid ingevoerd zonder na te denken over de gevolgen.

5. Bijkomende antwoorden van minister Matthias Diependaele en minister Jo Brouns

5.1. Bijkomende repliek van minister Matthias Diependaele

Minister *Matthias Diependaele* zegt veel te praten met sociale huurders. Hij verwijt bepaalde commissieleden overgevoeligheid voor zijn manier van praten, en wijt dit aan een generatieverschil en naderende verkiezingen.

Men kan niet enerzijds zeggen dat er te weinig gebeurt in de praktijk, en anderzijds beweren dat de sector kreunt onder de maatregelen.

Maxim Veys merkte op dat men de lagere btw-regeling niet kreeg. Dat betreurt minister Matthias Diependaele ook. Hij wijst naar de federale overheid, maar merkt ook op dat het systeem nog altijd succesvol is en dat er van geconventioneerd verhuren nog altijd gebruikgemaakt wordt.

Maxim Veys wijst erop dat in de visienota staat dat de verplichting om zich in te schrijven bij VDAB nu ook voor kandidaat-huurders geldt. Is daar juridisch advies over? Wat zegt de Raad van State?

Minister *Matthias Diependaele* wijst op het reglement van het Vlaams Parlement. Er werd een voorstel van decreet ingediend.

Op de vraag naar de planning antwoordt hij dat het voorstel van decreet is ingediend, men de adviezen heeft aangevraagd, men bezig is met de uitvoeringsbesluiten en het de bedoeling is om de maatregelen op 1 januari 2025 te laten ingaan.

De minister verwijst naar vorige kritieken van Groen dat beleidsmaatregelen te-geengehouden zouden worden door het Grondwettelijk Hof. Toen hij de sector wilde hervormen, lag hij wakker omdat hij bang was dat het Grondwettelijk Hof zijn beleidsmaatregelen niet zou goedkeuren, maar hij kreeg over de volledige lijn groen licht.

De minister maant An Moerenhout ook nog aan tot voorzichtigheid: zij suggereert namelijk dat mensen die niet thuisblijven voor hun kinderen, die kinderen niet optimaal opvoeden.

Hij moedigt Thijs Verbeurgt aan de studie grondig te bekijken, want bepaalde problematieken bij mensen in sociale woningen zijn inderdaad sterker aanwezig, zoals een langere afstand tot de arbeidsmarkt. Die variabelen zijn echter ook wel meegenomen in de studie. Sociaal wonen op zich zorgt wel degelijk voor een 26 procent hogere kans op werkloosheid in vergelijking met mensen op de private huurmarkt.

5.2. Bijkomende repliek van minister Jo Brouns

Minister *Jo Brouns* gaat in op de bezorgdheden in verband met VDAB. Zodra de inschrijving verplicht was, is men met die mensen aan de slag gegaan. Men heeft geen jaren gewacht.

De werkbaarheidstoets is iets wat VDAB doet, meer dan ooit in samenwerking met de woonmaatschappijen. Zij zijn perfect in staat een inschatting te maken van de gezinssituatie, die daarvan een fundamenteel onderdeel is.

Thijs Verbeurgt verwees naar uitdagingen zoals kinderopvang. Eén ding is voor de minister duidelijk: de werkzaamheidsgraad is bijzonder hoog, hoger dan ooit. 80 procent is het doel, maar dat zal met de vele openstaande vacatures zelfs nog onvoldoende zijn.

6. Slotdiscussie

An Moerenhout repliceert dat minister *Matthias Diependaele* haar woorden in de mond legt. Zij zegt niet dat een thuisouder altijd beter is voor een kind, wel dat een opvoeding maatwerk is en dat niet enkel rijke ouders die keuze zouden moeten krijgen. Huisouders mogen van haar dus wel in sociale woningen wonen.

Ze stelt ook dat bezwaren van Groen over mogelijke arresten van het Grondwettelijk Hof vaak net wel terecht waren, en dat beleidsmaatregelen vaak wel afgeketst zijn, zoals de vermogenstoets. Het laatste wat mensen op de wachtlijst kunnen gebruiken is haastwerk, en dus benadrukt ze dat het nodig is om alles juridisch grondig af te toetsen.

Maxim Veys verwijt minister *Matthias Diependaele* een flinterdunne huid. De minister is normaal gezien niet snel tevreden, maar als het om de uitwerking van zijn beleid gaat blijktbaar wel. *Maxim Veys* vraagt zich af waarom men dit beleidsvoorstel doet

via een voorstel van decreet en niet met een ontwerp van decreet. Hij vermoedt dat dat is omdat men op die manier geen advies aan de Raad van State moet vragen, of omdat de minister te laat is.

Minister *Matthias Diependaele* zegt dat dit met de timing te maken heeft. Hij heeft begrip voor de frustratie, maar vanwege de aankomende verkiezingen en de cijfers van afgelopen zomer moest het op deze manier.

Maxim Veys concludeert dat men telkens opnieuw dingen aankondigt die op het terrein slecht uitgevoerd worden. Hij heeft geen goed oog in het centraal inschrijvingsregister. Hij hoopt dat alles juridisch standhoudt maar heeft daar zijn twijfels bij. Hij kijkt uit naar verkiezingen en nieuw beleid.

Meyrem Almaci weet uit eigen ervaring dat opvoeden maatwerk vergt. Groen verheerlijkt thuisouders niet, maar pleit vooral voor respect voor de opvoedkeuzes van ouders. Met de kritiek van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) over de toegang tot crèches heeft minister Matthias Diependaele geen rekening gehouden. Wie wil gaan werken, bijvoorbeeld als alleenstaande ouder, wordt verhinderd, en daar moet de minister iets aan doen. Er is nog tijd genoeg voor de verkiezingen.

Kurt DE LOOR,
voorzitter

Maxim VEYS,
verslaggever